

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Кропивницького психоневрологічного інтернату з
геріатричним відділенням**

29.01.2024

м. Кропивницький, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 29.01.2024 групою НПМ здійснено відвідування Кропивницького психоневрологічного інтернату з геріатричним відділенням (далі – ПНІ, інтернат, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівник групи НПМ;

Жученя Віктор Семенович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Чернишевського, буд. 36, м. Кропивницький, Кіровоградська область, 25004.

Директор – Щіголь Наталія Миколаївна.

Згідно із Положенням про Кропивницький психоневрологічний інтернат з геріатричним відділенням, затвердженим розпорядженням голови Кіровоградської обласної ради від 20.06.2018 № 172 – гр., ПНІ є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для постійного чи тимчасового проживання/перебування осіб зі стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказано перебування в закладі (далі – підопічні). В інтернаті функціонує геріатричне відділення, до якого на повне державне утримання приймаються особи похилого віку, які досягли пенсійного віку, особи з інвалідністю першої та другої групи старше 18 років, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду та які не мають працездатних родичів зобов'язаних їх утримувати.

Кропивницький психоневрологічний інтернат з геріатричним відділенням належить до об'єктів комунальної власності і користується майном, що належить до спільної власності територіальних сіл, селищ і міст області та перебуває в Управлінні Кіровоградської міської ради.

Місце розташування інтернату: вул. Чернишевського, 36, м. Кропивницький, Кіровоградська область, 25004.

Планова наповнюваність закладу становить 280 осіб, зокрема геріатричного відділення – 125 осіб. На час візиту в ньому проживало 271 підопічних, з яких 38 - визнано судом недієздатними. Над 12 особами опіку здійснює заклад, над 26

підопічними опіку здійснюють особи з числа родичів. Інвалідність встановлено 166 особам.

3 лютого 2022 року інтернат став домівкою для внутрішньо переміщених осіб, на даний час в інтернаті перебуває 56 осіб ВПО.

Сума коштів утримання на 1 підопічного на 1 добу - харчування – 89, 58 грн., медикаменти – 8, 67 грн.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 30.07.2019 №1717 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, терапія, психіатрія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Згідно із штатним розписом закладу на 2024 рік медичний супровід підопічних здійснюють лікар-психіатр (1 шт. од.), лікар загальної практики - сімейний лікар (1 шт. од.), лікар-терапевт (1 шт. од.), фізичний терапевт (0,5 шт. од.), лікар-стоматолог (0,5 шт. од.), лікар-гінеколог (0,5 шт. од.), сестра медична з дієтичного харчування (1 шт. од.), сестра медична з фізіотерапії (1 шт. од.), дезінфектор (1 шт. од.), сестра-господиня (2 шт. од.), сестри медичні (11 шт. од.) та молодші медичні сестри (82,5 шт. од.).

Штатна чисельність працівників – 158,5 одиниць.

Первинна облікова документація відповідає формам, затвердженим наказом МОЗ України від 14.02.2012 № 110.

Облік коштів підопічних ведеться у відповідності до вимог наказу Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 «Про затвердження Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів» (далі – Порядок використання сум пенсії). Зокрема, на кожного підопічного заведений окремий журнал, куди заноситься вся інформація про здійснені фінансові операції. Наказом по закладу від 01.01.2024 № 11-Д створено комісію для розгляду питань використання коштів недієздатних осіб.

Будівля інтернату обладнана автоматичною пожежною сигналізацією, наявні схеми евакуації на кожному поверсі. На території інтернату є квітники, облаштовано лавки для відпочинку. Мешканці мають вільний доступ до прогулянок на свіжому повітрі.

Всі лежачі підопічні, маломобільні та підопічні, що використовують крісла-колісні, проживають в окремому одноповерховому корпусі.

У зв'язку з дією воєнного стану в Україні, введенного після широкомасштабного вторгнення РФ на території України, наказом по інтернату визначено відповідальних осіб під час повітряної тривоги (наказ № 21-Д від 01.01.2024 року). Для інтернату облаштовано укриття розраховане на перебування

в ньому підопічних та персоналу закладу, приведене у готовність до використання за призначенням відповідно до Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Укриття облаштоване для його належного використання в умовах воєнного стану, облаштовано місця для сидіння, системи вентиляції та каналізації, запасний (аварійний) вихід, забезпечення питною та технічною водою, продуктами харчування (фото 14,15,15,17).

Моніторингова група провела особисте спілкування з понад 15 підопічними та 6 працівниками закладу.

На виконання попередніх рекомендацій Секретаріату, до посадових інструкцій медичного персоналу внесено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

В кожному корпусі інтернату розміщені інформаційні стенди. Підписано Договір про співпрацю з Кропивницьким місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Відповідно до вимог статті 23 Закону України «Про психіатричну допомогу» та пункту 9 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, в інтернаті 02.05.2023 року було здійснено виїзну комісію ЛКК КНП «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради щодо проведення огляду недієздатних підопічних за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання щодо поновлення дієздатності.

При отриманні психофармакологічного лікування підопічні інтернату надають письмову згоду, відповідно до статті 4 Закону України «Про психіатричну допомогу».

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено працівниками Секретаріату у 20.07.2021 році. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлені порушення прав підопічних, а саме: права на захист від катувань та жорстокого поводження; права на свободу та особисту недоторканість; права на охорону здоров'я та медичну допомогу; права на гідні умови перебування; права на доступність осіб з інвалідністю та маломобільних осіб; права на професійну правничу допомогу та права на отримання інформації про свої права та обов'язки.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Кіровоградській обласній державній адміністрації:

1.1. Забезпечити контроль за:

- додержанням прав підопічних в закладі;
- організацією виїзних засідань МСЕК з метою розроблення та коригування ІПР, а також контроль за їх реалізацією;

– складанням та виконанням МСЕК Програм відповідно до Порядку, затвердженого наказом МОЗ України від 08.10.2007 № 623. 1.2. Опрацювати питання щодо фінансування ремонтних робіт та оновлення твердого інвентарю в ПНІ.

2. Кропивницькому психоневрологічному інтернату з геріатричним відділенням:

2.1. Включити до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу пункт про заборону катувань, жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. Внести до програм підготовки персоналу інформацію про права осіб з інвалідністю та навчальні матеріали щодо заборони катувань та інших видів неналежного поводження з підопічними.

2.2. Налагодити співпрацю із суб'єктами надання первинної правової допомоги.

2.3. Затвердити актуальні протоколи догоспітальної допомоги підопічним закладу.

2.4. Забезпечити:

– дотримання Стандартів КЗК;

– надання психіатричної допомоги на підставі підписання підопічними первинної облікової документації № 003-10/о «Усвідомлена згода особи на лікування у психіатричному закладі», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 № 970.

– своєчасне проходження підопічними оглядів лікарською комісією за участю лікаря-психіатра, з метою вирішення питання щодо поновлення дієздатності;

– гемолітичний контроль відповідно до наказу МОЗ України від 08.08.1995 № 147;

– дотримання прав підопічних на отримання інформації про свої права та обов'язки;

– системою екстреного виклику медичного персоналу в закладі;

– належні та гідні умови для проживання.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (статті 9 і 18 Конвенції ООН про прав осіб з інвалідністю, статті 4 і 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

1.1. У порушення вимог абзацу п'ятого пункту 35 Типового положення про будинки-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – Типове положення), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 №772, в житлових кімнатах геріатричного відділення відсутні кнопки виклику персоналу, що може призвести до несвоєчасного надання медичної допомоги підопічним.

1.2. У порушення вимог пункту 5.2.2. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд (далі – ДБН В.2.2-40:2018) у закладі відсутнє маркування першої та останньої сходинки сходового маршу.

Порушення права на гідні умови перебування (стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу», пункти 32 та 35 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання

Проведено ремонти в санітарно-гігієнічних кімнатах житлового корпусу геріатричного відділення. Змінено сантехнічне обладнання. Відповідно до Договору безоплатного користування майном Комунальним некомерційним підприємством «Обласна клінічна психіатрична лікарня Кіровоградської обласної ради» надала ліжка в кількості 40 штук.

2.1. Разом з тим, у порушення вимог пункту 6 Типового положення у психоневрологічному відділенні інтернату не створено належних умов для проживання. Частина санітарно-гігієнічних кімнат та кімнат для проживання потребують ремонту: підлога пошкоджена, сантехнічне обладнання психоневрологічного відділення має сліди корозії (фото 8,9,10). Деякі ліжка житлових кімнат потребують заміни, у деяких кімнатах відсутні приліжкові тумби.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Кіровоградській обласній військовій адміністрації:

1.1. Здійснити контроль за усуненням недоліків вказаних в звіті моніторингової групи

1.2. Розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Кропивницькому психоневрологічному інтернату з геріатричним відділенням:

1. Вжити заходи щодо проведення ремонту психоневрологічного відділення покращення умов проживання підопічних.
2. Вжити заходи щодо облаштування житлових корпусів інтернату відповідно до вимог інклюзивності.

Додатки: фотоматеріали – на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Ольга ГРИГОРЕНКО

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

Фото 17

Фото 18

